

Максимізувати мінімальний потенціал

Я сидів серед тисяч ветеранів у переповненому конференц-центрі Канзас-Сіті — на Національному з'їзді Ветеранів іноземних воєн (BIB) 2018 року. І не просто як активний учасник, а як почесний гість. Мене спеціально запросили, щоб вручити одну з найвищих відзнак організації — нагороду за американізм. Її щороку присуджують тим, хто демонструє відданість службі, патріотизм, допомогу побратимам і прагнення змінити американське суспільство на краще. Найвідоміший лауреат цієї нагороди — один із моїх героїв. Сенатор Джон Маккейн — людина, яка пережила п'ять з половиною років у полоні під час В'єтнамської війни. Я завжди захоплювався відвагою, яку він тоді продемонстрував, і впродовж усього свого дуже публічного життя він правив мені за взірець того, як чоловік має триматися у важкі часи. А тепер моє ім'я стояло поруч із його.

Я от-от мав отримати найвищу відзнаку у своєму житті. І замість того щоб відчувати шалену гордість, я був з біса спантелений. Понад годину я просидів у залі між мамою, Джекі, та дядьком, Джоном Гарднером. Достатньо часу, щоб осмислити важливість моменту. І все, що зміг для себе сформулювати, — це перелік причин, чому я не мав би бути тут. Чому ніхто взагалі не мав би знати ім'я Девід Гогінс — не те що згадувати мене

в одному реченні із сенатором Маккейном. І не тому, що я не заслужив на своє місце. А тому, що за всіма законами мій життєвий шлях не мав би привести мене в цю точку.

Так, тепер я переможець, але народився лузером. А таких народжується чимало. Діти з'являються на світ у бідності й нещасних родин, як я, кожного бісового дня. Хтось втрачає батьків в аваріях. Хтось зростає у зневазі, насиллі чи повній байдужості. Багато хто народжується з вадами — фізичними, психічними або емоційними.

Кожній людині ніби вручають власну піньяту — просто за те, що вилізла з утроби живою. Ніхто не знає заздалегідь, що всередині іграшки. Але хай там як — саме вона визначить, як усе піде далі. Деяким щастить: вони розбивають ту піньяту — і з неї сиплються солодощі. Це ті, кому спочатку відносно легко. У когось — порожньо, як у висохлому колодязі. А в деякого ще гірше: їхні піньяти набиті жахами. І полювання починається з першого вдиху. Так було в мене. Я народився в осередку жаху.

Поки на сцені виступали спікери, я сидів у внутрішній темній печері. Знову і знову переживав ті нескінченні побії, які мій батько влаштовував матері, брату й мені. Пригадував, як ми втекли до Бразіла у штат Індіана — і оселилися всього за 15 кілометрів від активного осередку Ку-клукс-клану. Вгадайте, у чий школі навчалися діти тих покидьків? Я згадав расистські погрози, що сипалися від однокласників, як роками викручувався і списував, щоб мати нормальні оцінки, забивши на навчання.

Я згадав Вілмута — нареченого матері. Він мав стати мені вітчимою, батьківською фігурою, якої мені так бракувало. Але його вбили, перш ніж він встиг виконати цю роль. Згадав, як раз за разом намагався скласти тест на професійну придатність до військової служби ASVAB — обов'язковий для всіх новобранців армії. Мріяв стати парашутистом-рятувальником. Коли нарешті склав цей клятий тест і пішов служити, то кинув тренування в підрозділі, бо тренувальний етап у воді виявився заскладним. І внаслідок цього геніального рішення став 135-кілограмовим

дезінсектором на нічній зміні в Ecolab, де у 24 роки заробляв по тисячі баксів на місяць.

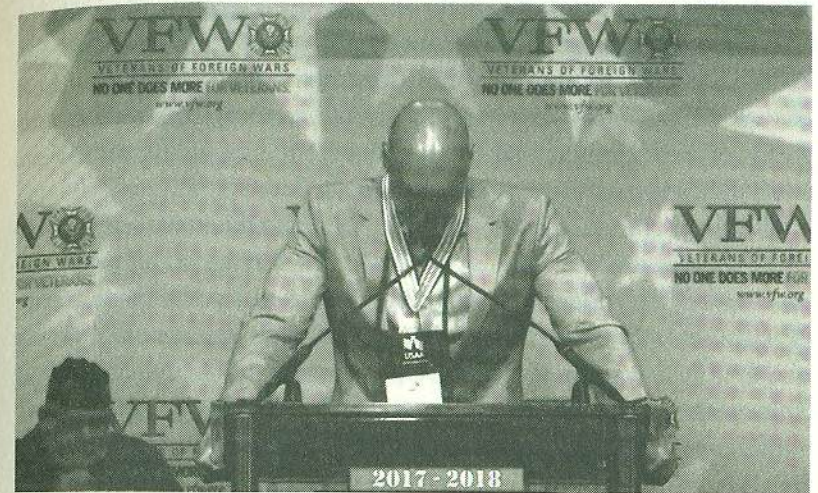
Від мене тоді лишилася сама оболонка. Ані самооцінки, ані самоповаги. Демони, які переслідували з народження, усе ще не відступали. І жорстка правда полягала в тому, що мені бракувало всього, щоб стати тим, ким я хотів бути.

Зрозумійте, я копався в цих спогадах не для того, щоб покарати себе. Я переглядав ці файли в пошуках каталізатора, миті, коли в мені знову зажевіла іскра, розгорілося щось первісне всередині. Я намагався згадати, як і коли все змінилося. Як мені вдалося переписати власну історію та побудувати життя, сповнене честі й служіння. Але відповіді не знаходив. Я так глибоко зайшов у внутрішню печеру, що навіть не почув, як назвали моє ім'я. І не зрушив би з місця, якби мама не штовхнула мене в плече. Я навіть зараз не пам'ятаю, як ми з нею підіймалися на сцену, бо все ще марив між минулим і цим химерним теперішнім.

Я почув, як диктор читає моє резюме: скільки грошей я зібрав на потреби ветеранів, яких результатів досяг за роки служби. Аж раптом — медаль на шії, зал аплодує стоячи. І це був найочевидніший знак: я народився невдахою, та десь на шляху переродився. Це означало, що була мить — іскра, яка запустила метаморфозу.

Коли настав мій час вийти до мікрофона, я глянув у зал, повний незнайомих облич. Але це були члени братства і сестринства, частиною якого я залишусь назавжди. І саме те, що визнання йшло від них, було для мене найвищою честю, але я не знав, як їм подякувати. На той момент я вже мав чималий досвід як спікер і почувався впевнено перед будь-якою аудиторією. Та й завдяки військовому рекрутингу вже понад десятиліття виступав професійно. На сцені я майже ніколи не нервував. Але того літнього дня в Канзас-Сіті мене з біса сильно трусило, а в голові стояв туман. Я спробував отямитися й почав із подяки дідушеві, сержанту Джеку.

— Якби він зараз побачив мене, то пишався б, як ніхто, — сказав я. Захлинувся емоціями, зупинився, глибоко вдихнув, щоб

До мене нарешті дійшло — і емоції переповнили від усвідомлення, скільки всього я мусив зробити, щоб опинитися тут

зібратися з думками, і знову заговорив: — Я хочу подякувати моїй мамі, яка... — Я обернувся до неї. І коли ми зустрілися поглядами, я нарешті зрозумів, яка саме мить назавжди змінила моє життя. Сила цього усвідомлення накрила мене з головою. — Я хочу подякувати моїй мамі, яка...

Голос знову зірвався. Я більше не міг стримати ту повинь. Заплющив очі й розридався. Це було схоже на сон, що триває секунди, але за відчуттями — години. Час розтягнувся, і в пам'яті одна за одною спалахували сцени з поворотного моменту мого життя — останнього разу, коли я бачив батька. Якби я тоді не поїхав — ви ніколи про мене не почувли б.

Мені було 24 роки, коли я усвідомив: усередині я зламаний. Щось у душі немов оніміло. І саме це оніміння, ця відсутність глибоких почуттів і керували моїм життям. Через них я, щойно ставало важко, відмовлявся від своїх цілей і найбільших мрій.

Для мене кинути означало просто знову звернути й поїхати в об'їзд. І мене це особливо не тривожило. Бо коли ти онімілий, то не здатен осмислити, що відбувається — ані з тобою, ані всередині тебе. Я тоді ще не знав, на що здатен людський розум, і саме тому перетворився на жирного задрипанця, який працював винищувачем тарганів у ресторанах.

Виправдання в мене, звісно, були. Моє оніміння — це захисний механізм. Він сформувався через постійні побої від батька. У сім років я вже мислив, як колишній військовополонений. Онімілість допомогла мені витримати ті знущання і зберегти бодай крихту самоповаги. Трагедії і поразки не відпускали мене навіть після того, як ми з мамою втекли. Я знову ховався в оніміння — бо тільки так міг пережити те, що в житті знав лише поразку.

Коли народився лузером, твоя мета — не жити щасливо, а просто жити. Ти вчишся брехати, хитрувати, робити все, що треба, аби вписатися. Можливо, ти навчишся виживати, але це буде жалюгідне існування. Наче в тих тарганів, яких я винищував: виповзаєш із тіні, щоб ухопити необхідне, і при цьому ховаєш свою справжню суть від світла за будь-яку ціну. Ті, що народилися невдахами, — справжнісінькі таргани. Ми робимо, що мусимо, а такий підхід часто породжує серйозні дефекти характеру.

У мене їх було чимало. Усе кидав, усім брехав — жирний ледачий шматок лайна у глибокій депресії. Я відчував, як розвалююся зсередини. Зневірений і роздратований, різкий і злий, я більше не міг терпіти свого марного життя. І розумів: якщо не змінюся — чимшвидше, — то помру лузером. Або ще гірше — стану таким, як мій батько: пройдисвітом, який легко підіймає руку на інших. Безвихідь поглинала мене. Я судомно шукав, за що вхопитися: хоч якусь ментальну опору, аби не здатися назавжди. І єдине, до чого я додумався, — повернутися в той будинок на Передайз-роуд, який і досі мене переслідував у нічних жахіттях. Я мав поїхати в Баффало у штаті Нью-Йорк і подивитися батькові в очі. Бо коли живеш у пеклі, єдиний вихід — вийти на двобій проти самого Диявола.

Я сподівався знайти відповіді, які допоможуть змінити життя. Принаймні так собі казав, коли перетинав кордон Індіани й Огайо та повертав на північний схід. Ми з батьком не бачилися вже дванадцять років. Я сам так вирішив. На той час суд дозволяв це дітям, щойно їм виповнювалося дванадцять. Цей вибір я зробив переважно з поваги й вірності до мами. Після нашої втечі батько більше не підіймав на нас руки, але навіть моє оніміння не заглушило емоцій, які я переживав через мамині страждання. І все ж за ці роки я не раз поривався переосмислити своє рішення. Почав замислюватися, а чи дійсно правдиві ті спогади, ті історії, які собі розповідав.

Довгою дорогою я не вмикав музики. У вухах звучали тільки голоси з моєї голови — і всі змагалися за увагу. Перший голос приймав мене таким, яким я був.

Це не твоя провина, Девіде. Ти тут ні до чого. Ти робиш усе, що можеш, із тим, що тобі дісталось.

Цей голос я слухав усе життя. *Це не моя провина* — улюблений приспів, який пояснював і виправдовував усе: долю, глухий кут, у якому опинився. Він звучав у мені двадцять чотири на сім. Але цього разу я вперше почув ще один голос. Або, може, вперше перестав слухати лише те, що хотів чути.

Прийнято. Так, ти ніхріна не винен, що тобі випала паскудна доля. Але... це твоя відповідальність. Скільки ще ти дозволятимеш минулому стримувати тебе, перш ніж нарешті візьмеш контроль над власним майбутнім?

Порівняно з першим — м'якшим, турботливим — цей голос здавався крижаним. Я щосили намагався заглушити його.

Що ближче я під'їжджав до Баффало, то молодшим і безпораднішим почувався. За 250 кілометрів до міста став шістнадцятирічним. А коли з'їхав з траси й почав петляти вулицями Баффало, мені було вже вісім — стільки, скільки коли ми з мамою зібрали речі у сміттеві пакети й пішли геть. Щойно я переступив поріг будинку, наче знову потрапив у серпень 1983-го. Фарба на стінах, підлога, техніка, меблі — все залишилося, як було. Здавалося меншим і застарілим, але це все ще був той самий

будинок-привид, набитий кривавими спогадами й темною, майже фізично відчутною енергією.

А от батько поводився тепліше й ніжніше, ніж я пам'ятав. Транніс завжди вмів бути чарівним, і, здавалося, він щиро радий мене бачити. Ми спілкувалися, сміялися з його жартів — і я сам дивувався, хто цей чоловік переді мною. Потім він глянув на годинник, схопив пальто, притримав вхідні двері для своєї дружини Сьюзі й мене. Ми попрямували до автівки.

— Куди ми їдемо? — спитав я.

— Ти ж пам'ятаєш розклад, — відповів. — Час відчинятися.

Перше, що я помітив у Skateland ще з вулиці, — йому точно не завадив би новий шар фарби. Усередині підлога й стіни були оббиті, заляпані, усе навколо смерділо затхлістю. Офіс теж розвалювався. Диван, на якому ми спали в дитинстві — і на якому мама не раз ловила його з іншими жінками, — досі стояв на тому самому місці. Ніхто навіть не думав його замінювати. Мерзенний, брудний до нестями. І саме на нього я сів після «екскурсії», поки батько пішов нагору крутити хіп-хоп у Vermillion Room.

Мене хитало. Усе пливло. Дивно було бачити, як старий запустив себе і справу. Це вже був не той сильний, жорсткий, вимогливий тип, якого я пам'ятав. Він став старим, слабким, м'яким і ледачим. І вже не здавався таким уже й злим. То був зовсім не Диявол. Просто людина. А раптом я сам вигадав це минуле? Я сидів у тому офісі, копірився у спогадах і думав: де я ще помилюся?

Аж раптом, близько десятої вечора, згори загупала басова лінія — стеля затремтіла й пішла ходором. За кілька секунд почулися крики, сміх і тупотіння в такт. Пісні здатні повертати нас у певні час та місце — і цей бас умить переніс мене в найтемніші часи життя. Я провалився в рецидив дитячого кошмару.

Заплющивши очі, я побачив себе першокласником, який крутиться на цьому дивані у спробі заснути після нічної зміни, але сон тікає від нього. Як мама намагається згладити ситуацію «домашньою» вечерєю, зготованою на переносній електроплитці

в тісному офісному закутку. Я знову побачив її очі — повні безсилля і страху. Разом із ними повернулися стрес, біль, злість, пригніченість. То були справжні спогади! Безсумнівно!

Мені було мерзотно сидіти на тому дивані. Нудило від того, що я розслабився та насолодився компанією батька, хай лише й на кілька хвилин. Я відчував, ніби зраджую маму. Що довше я там сидів і дивився, як ходить ходором стеля, то сильніше в мені закипала лють. Зрештою я зірвався на ноги й помчав сходами для персоналу у Vermillion Room. Мій демон заливався тут віскі — димним еліксиром, з якого черпав свою силу.

У дитинстві, коли це місце було в повному розквіті, я рідко сюди заходив. Воно вже стало не таким осяйним, але життя в ньому ще відчувалося. Колись це був гламурний нічний клуб із фанком для модно вбраної публіки. Тепер — напхотом напханий бар, де гукає хіп-хоп. Транніс стояв у диджейській, задавав ритм, крутив платівки, келих за келихом заливався скотчем — аж до самого зачинення. Я спостерігав, як він працює, п'є, фліртує, — і що дужче його розвозило, то чіткіше мої спогади накладалися на реальність. Після зачинення я повіз усіх у Denny's на сніданок. Як колись. Минуло понад п'ятнадцять років, а ритуал не змінився.

Транніс ледве тримався купи. І бачив, як це мене напружує. Це його дратувало. Поки ми чекали на замовлення, він свердлов мене поглядом і зневажливо говорив про моїх бабусю й дідуся — мовляв, це вони зруйнували його родину. Алкоголь завжди підсвічував, яка він мерзота, та я чув цей монолог уже стільки разів, що мене його слова майже не зачіпали. Але коли він перемкнувся на маму, я слухати не збирався.

— Не починай, — тихо сказав я.

Та йому було начхати. Він загорлав, що від нього всі відвернулися, що ми всі слабкі й нікчемні. Бризкала слина. Пульсувала жила на скроні.

— Траннісе, будь ласка, досить, — мовила Сью.

У її голосі змішалися страх і приреченість — тон, який я добре знав. Вона не казала, що думає. Вона благала. І це одразу